

Svalbard

21/7 – 2/8 2006

ERIK MØLGAARD & ERLING KRABBE

DOF TRAVEL

**Dansk Ornitologisk Forening
Birdlife Denmark**

Indledning

I perioden 21/7 – 2/8 2006 arrangerede DOF Travel, Dansk Ornitologisk Forening, sin tredje tur til Svalbard.

Turen blev udført efter samme skabelon, som den succesfulde tur i 2002, startende med et kort ophold i Longyearbyen efterfulgt af et krydstogt rundt til de mange forskellige øer.

Planlægningen af turen begyndte meget tidligere end normalt for DOF Travels ture. Det var hensigten, at vi denne gang ønskede at leje et helt skib med plads til 50 personer og se, om vi kunne sælge så mange pladser, at vi kunne fylde skibet kun med DOF-medlemmer. Allerede omkring julen 2004 var turen udsolgt, og ventelisten blev så lang, at det blev besluttet at leje et skib mere, som også blev udsolgt. Dette betød, at vi denne sommer var 2 skibe og 104 DOF medlemmer på Svalbard.

Et krydstogt er den ideelle måde at udforske Svalbards natur. Det er nemt at komme rundt og i land de fleste steder. Dog må man vige for de mange isbjørne, som i år opholdt sig nær landingsstederne og vi måtte flere steder aflyse landgang og blive i gummibådene.

Sejlrute og hvilke områder, som kan besøges kan ikke planlægges i god tid. Issituationen omkring øerne varierer meget fra år til år og bestemmer, hvor der kan sejles. I år var isen smeltet tidligt på foråret, og der kunne sejles overalt, endda helt ved Kvitøya. Et besøg til Kvitøya i juli måned er meget usædvanligt. Al pakis omkring øerne var smeltet, og isen lå helt oppe omkring 81,5 nordlig breddegrad.

Derfor ændrede vi vores oprindelige plan med at sejle rundt om Spitsbergen og udnyttede de gunstige isforhold til at sejle op til isen og passere 82 nordlig breddegrad, videre rundt om Nordaustlandet. Vi gjorde således landgang på de 5 største øer på Svalbard: Spitsbergen, Nordaustlandet, Kvitøya, Barentsøya og Edgeøya.

Udbyttet på turen blev højt. Vi så hele 33 arter fugle, hvoraf islom og toppet skallesluger var overraskelser, mens lysbuget knortegås havde gemt sig godt og var eneste ynglefugl, som vi ikke så.

Dyrelivet var fantastisk. Vi så bl.a. ikke mindre end 62 isbjørne, mange fine oplevelser af hvalrosser på klos hold samt turens største overraskelser: En fin grønlandshval og Svalbards første bekræftede fund af marsvin. Endvidere en række sæler, ren og polarræv.

Af bøger kan vi anbefale følgende: Svalbards Fugler og Pattedyr, Svalbards Geologi og Svalbards Flora. Disse samt detailkort kan købes hos Norsk Polarinstittutt <http://npweb.npolar.no/>. Svalbard – Den Arktiske Pärlan – er en glimrende turistguide på svensk. Den kan købes hos Naturbokhandeln www.naturbokhandeln.se

Vi sejlede rundt med skibet Professor Multanovskiy, som var lejet hos Oceanwide i Holland. Skibet har plads til 54 turister og 26 besætningsmedlemmer. Besætninger er mest russiske søfolk og vesteuropæiske guider, kok m.m. Ekspeditionsleder var Morten Jørgensen og hans to guider var John Frikke og nordmanden Thor S. Larsen. Alle tre havde meget stor erfaring med arktiske egne og var med til at gøre turen uforglemmelig.

Eric Schaumburg også DOF Travel turlleder var på vores anbefaling ansat som skibslæge. I Longyearbyen boede vi på Spitsbergen Hotel og havde lejet bus til nogle af turene.

Vejret på turen var under hele perioden rimeligt. Næsten dagligt var det overskyet med en sigt på 2-10 kilometer. Det var stort set vindstille, hvilket betød, at havet var roligt, og der var ingen søgang. Temperaturen svingede fra 2 grader i de nordligste områder til 10 grader omkring Longyearbyen.

Kun omkring Isispynten og i Longyearbyen skinnede solen, ellers måtte vi tage til takke med enkelte solstrejf her og der. Kun en enkelt dag var der lidt morgenregn, som var holdt op, inden vi skulle på tur.

Deltagerne på turen var: Hanne Wichmand, Lene Dalsgaard, Kirsten Letman, Bue Rønnow, Hans Harrestrup Andersen, Lene Riis Andersen, Steen Søgaard, Lise Pedersen, Ulrik Andersen, Kate Andersen, Lykke Andersen, Nana Andersen, Peter Krabbe, Henrik Brøsti Jørgensen, Morten Pedersen, Annette Friis, Finn Jensen, Irene Jensen, Knud Dalsgaard, Marie Dalsgaard, Peter Schousboe, Georg Guldvang, Flemming Falk, Kirsten Schaumburg, Martin H. Nielsen, Susanne Hollev, Grethe Bjørn, Asger Bjørn, Elisabet Mygind, Henrik Møller, Vivian Foldager, Jørgen Hansen, Leif Høxbroe, Karen Høxbroe, Steen Skaarup, Ebbe Sørensen, Ellen Bomholtz, Sten Westy Larsen, Søren Sørensen, Marie Larsen, Nina Thamsen, Claus Øgaard, Lene Hvas, Jan Nielsen, Nils-Erik Norsker, Olga Nedergaard, Anne Vang, Jørgen Vang, Lene Lier, Carl Henrik Jensen og Marianne Mølgaard.

Prisen på turen var afhængig af, hvilken kahytsform som var valgt. Den billigste tre-sengskahyt uden privat bad kostede kr. 25.100, mens den dyreste luksus kahyt kostede kr. 33.500. I prisen var inkluderet al transport fra København, hotel i Longyearbyen, krydstogt, næsten al mad, drikkepenge, guider og DOF Travels service.

Denne rapport er inddelt i følgende afsnit

1. Rejserute med kort
2. Dagbog
3. Fugleliste
4. Dyreliste

Til sidst skal det ikke glemmes, at turen blev afholdt i en fantastisk stemning, kammeratskab og humør. Og det er igen en stor glæde at kunne se tilbage på en vidunderlig DOF Travel rejse. På gensyn i 2007?

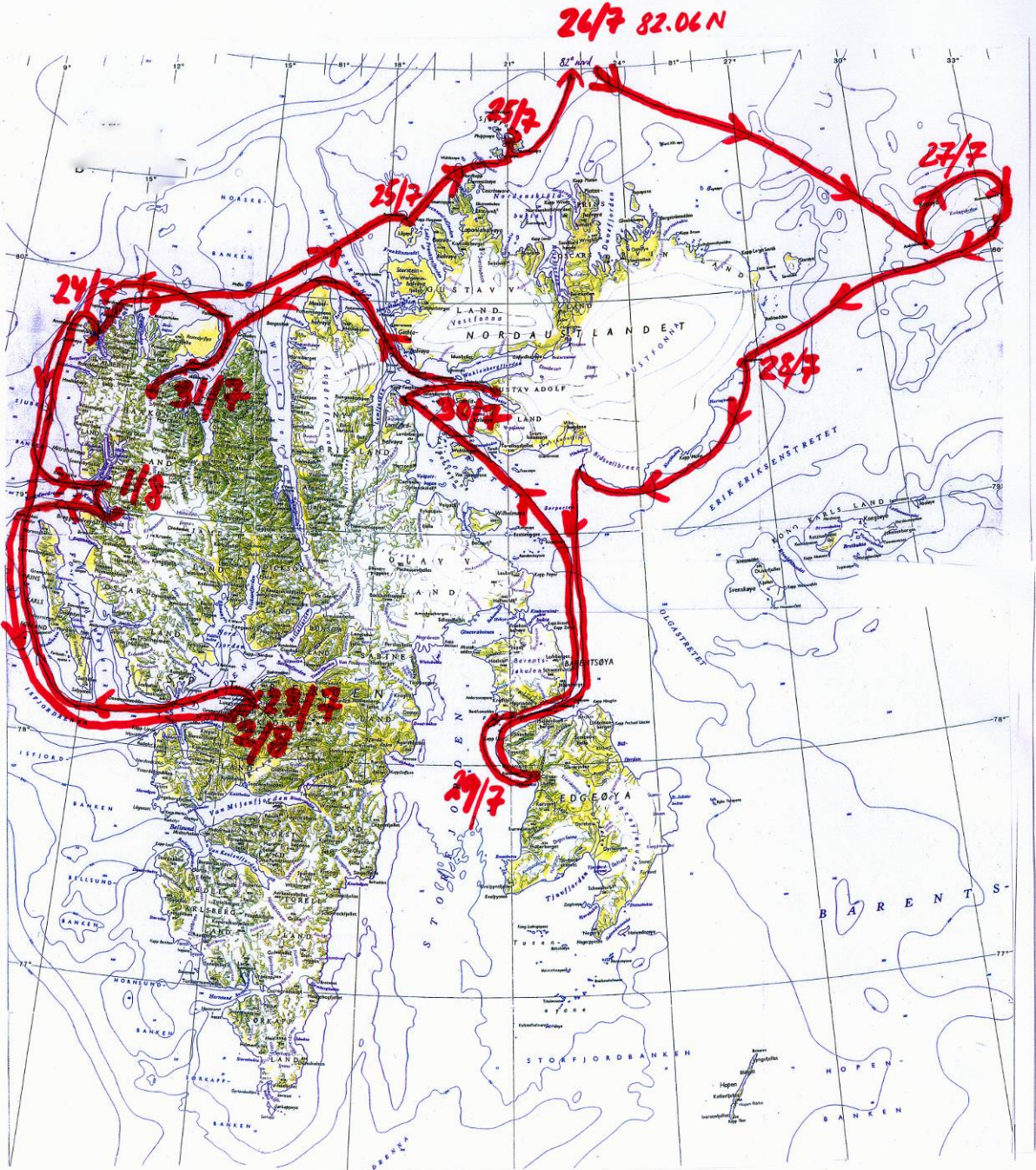
Erik Mølgaard
Ekströms Väg 27g
218 45 Vintrie
Sverige
moel@telia.com

Erling Krabbe
Gurreholmvej 6
3490 Kvistgård
Denmark
ekr@sns.dk

Rejserute

21.07.06	-07.25 08.00-09.55 13.30-	Københavns Lufthavn Gardemoen Lufthavn, Oslo Longyearbyen Eftermiddag i byen
22.07.06	Hele dagen	Longyearbyen 08.00-13.00 Gåtur i Longyeardalen op mod Longyearbreen 15.30-17.30 Hotelneset – vandhuller omkring lufthavnen
23.07.06	-18.00	Longyearbyen 08.30-13.00 Adventdalen 16.00-18.00 Påmønstring 18.00- Afsejling
24.07.06	10.00-11.45 12.00-12.45 15.00-17.30 22.00-22.45	Amsterdamøya Danskøya Fuglesongen Moffen
25.07.06	08.45-11.30 17.00-23.00	Lågøya Sjuøyana, Phippsøya (2 zodiak cruise 17.00-18.45 og 21.30-23.00)
26.07.06	07.00-17.00	Iskanten ved ca. 81,5 – ca. 82,06 nordlig breddegrad
27.07.06	08.00-20.00	Kvitøya 09.30-12.15 Andréeneset 17.15-20.00 Kræmerpynten (zodiak cruise)
28.07.06	09.15-12.00	Isispynten (zodiak cruise)
29.07.06	09.00-13.30 17.30-19.40	Edgeøya, Diskobukta Barentsøya, Sundneset
30.07.06	08.15-10.45 13.30.-21.30	Spitsbergen, Alkefjellet Nordaustlandet, Palanderbukta
31.07.06	08.00-11.00 13.25-16.30	Andøyane, landgang på St. Andøya Monacobreen, Liefdefjorden, Spitsbergen
01.08.06	05.45-08.00 10.00-13.00 23.30-	14. juli-breen i 14 juli. fjorden Blomstrandhalvøya i Kongsfjorden Longyearbyen
02.08.06	-09.00 09.00-14.45 19.00-20.50 21.45-	Afmønstring Longyearbyen Gardemoen, Oslo København Lufthavn

SEJLRUTEN

Dagbog fra Svalbardturen

Af Erling Krabbe

Fredag den 21. juli 2006. Afrejse og ankomst til Longyearbyen på Svalbard

Vi mødtes alle 52 DOF-deltagere tidlig morgen kl. 06.00 i Kastrup Lufthavn. Det var hedeølge, og efter en fugtig, varm "tropenat" i Danmark skulle det blive godt at komme nordpå til køligere himmelstrøg!

Vores gruppecheck-in gik nemt takket være turlleder Erik Mølgaard, som var på hjemmebane, og kl. 07.25 lettede vi mod Oslo. Alle var meget forventningsfulde. Med i flyet var også vores kommende ekspeditionsleder på skibet, Morten Jørgensen, og i Oslo lufthavn mødte vi John Frikke, som skulle være en af skibets to guides.

Kl. 13.15 nærmede vi os landing i Longyearbyen – det var flot at flyve ind over indlandet af Spitsbergen med fjeldtinder og snedække. Ude på kysten ved Longyearbyen var det meste sne på fjeldene dog smeltet.

Ved ankomst var det kun 6 grader varmt, friskt og køligt! Der var sol gennem et tyndt skydække og ingen vind. Vi var kommet til det høje nord!

Vi blev kørt i to busser ind til byen og blev indkvarteret på det dejlige Hotel Spitsbergen. Alle byens huse er træhuse eller containerhuse, der er malet i forskellige smukke farver. Byen, som kun har 1250 indbyggere, ligger smukt ud til Adventsfjorden, som er en lille sidefjord til den store Isfjord, med fjelde og bræer i det fjerne. Men her er barskt! Ikke et træ eller busk. Kun tundra, smeltevandsfloder, sten og klipper. Ved husene står snescootere langtidsparkeret for sommeren. Det vidner lidt om forholdene heroppe om vinteren. Over fjeldkammene inde i Longyeardalen høres og ses flokke af hundredvis af Søkonger, som flyver frem og tilbage til deres kolonier. De ligner stæreflokke på afstand.

På de stejle fjeldskrænter ses gamle, forladte kulmineskakter.

Hovedgaden i Longyearbyen

Hotellet i Longyearbyen

Efter en sandwich og en kop kaffe på hotellet gik vi på vandretur ned for at se byen og gå i butikker for at proviantere lidt til sejlturen. Mange af os så også det fine, nye museum, som absolut er et besøg værd. En lille delegation var henne og leje rifler til de kommende to dage, da man slet ikke må bevæge sig på tur uden for byen uden at være bevæbnet – på grund af potentiel risiko for at støde på en isbjørn! Riffeldelegationen var heldige at se turens første Ismåge. En anden gruppe gik langs stranden og havnen op til kirken og det gamle museum for at lede efter den sjældne plante Polar-Jakobsstige, dog uden held. På byturen så vi vores første Rensdyr, som gik rundt uanfægtet på græsarealer midt inde i byen. Rensdyrene tilhører en særlig Svalbardrace, som er kortbenede og tætte. Der var også Snespurve, Havterne, Gråmåger, Rider, Alm. Kjoer, Sortgrå Ryler, Alm. Ryler, Ederfugle, Mallebukker og Tejste. Uden for Hotellet om aftenen så vi en Polarræv, og under middagen mente nogle i restauranten pludselig at de kunne se en Isbjørn som

en lille prik på den anden side af Adventsfjorden! Skoperne kom frem midt under maden, men det viste sig at være falsk alarm. Men forventningerne fejlede ikke noget. Folk gik tidligt i seng efter en lang rejsedag.

Lørdag den 22. juli 2006. Longyearbyen. Gåtur til Longyearbreen og bustur til Hotelneset

Efter en lang, lys nats tiltrængt søvn var vi klar til de første rigtige eventyr på Svalbard. Efter morgenmaden, hvor vi smurte madpakker, mødtes vi alle kl. 8.00 uden for hotellet og startede en vandring op mod Longyearbreen, beliggende højt oppe for enden af Longyeardalen. Målet var især at se Søkonger på tæt hold ved ynglekolonien og at finde fossiler i morænen foran bræen. Vejret var overskyet, og vi fik et par dryp, men det klarede senere fint op. På vej op mod bræen opdagede vi oppe på fjeldskrånningen en familie Polarræve med tre hvalpe. De forstyrrede Søkongerne, så på det klassiske sted at se dem på tæt hold var der ikke nogle, der ville lande. Fremme ved Longyearbreen viste det sig, at afsmeltningen var så kraftig, at smeltevandsfloden var for stor til vi kunne komme over. Vi besluttede derfor at dele os i to hold: Et gik videre op ad en sidedal til nogle andre Søkonger lidt højere oppe. Et andet gik ned igen for at forsøge at komme op til bræen og fossilerne ad en anden vej, hvor man måske kunne krydse smeltevandsfloderne. Men det blev en lang omvej for dem, og kun tre personer orkede at kæmpe sig vej over – resten gik tilbage mod hotellet. På tilbageturen havde Jørgen Hansen og Vivian Foldager set og fotograferet fire flotte Fjelddryper nær ved kirkegården. De skulle vise sig at blive turens eneste sammen med en enkelt fugl set dagen efter af Søren Sørensen, også i Longyearbyen.

Det første hold så Søkongerne meget fint, og der blev fotograferet, og nogle af os fandt senere - efter vi havde indtaget vores madpakker - en klatresti på sne og is over til bræen, hvor vi fandt flere flotte sten med aftryk af plantefossiler fra tertiærperioden. På morænen foran bræen mødte vi de tre fra den anden gruppe – de så godt trætte ud!

Vi kom alle tilbage til hotellet, og efter en kop kaffe kørte vi om eftermiddagen i bus ud til Hotelneset syd for byen og til søerne ved lufthavnen. Det var en fin tur. Vi blev sat af ved stranden et pænt stykke syd for lufthavnen og gik en dejlig tur langs kysten tilbage til lufthavnssøerne, hvor vi blev hentet igen af bussen kl. 17.30. Eftermiddagsturens højdepunkt blev, da Finn Jensen, Jørgen og Vivian fandt en flot Thorshane i yngledragt stående i græsset ganske tæt på vejen, nær ved lufthavnssøerne. Den så ud, som den havde redeunger, da den var meget opmærksom og tillidsfuld. Den sås på ganske tæt hold af alle, der var med på udflugten. Senere fløj den kort ned til havet og lå der et stykke tid, men vendte så tilbage til sit sted igen. Langs kysten kom en flok på seks kongeederfuglehunner flyvende forbi, og ved søerne var der Bramgæs med unger. På hotellet om aftenen kom Morten Jørgensen og hilste på sammen med de to kommende guides på båden John Frikke og Thor S. Larsen. Thor er nordmand og har arbejdet videnskabeligt med isbjørne i årtier på Svalbard og internationalt. Han er en af verdens førende isbjørneforskere med en lang række bøger bag sig. Thor har også været leder af den biologiske station på Svalbard, beliggende i Longyearbyen. Thor er nu rådgiver for den norske regering i internationale miljøspørgsmål og er stadig aktiv i den internationale isbjørnekomité. Han havde sagt ja til Oceanwides tilbud om at virke som guide på vores skib, hvilket naturligvis var en stor ære for os at få sådan en international kapacitet med om bord! Også John Frikke, som til daglig er biolog i Ribe Amt, har en årelang erfaring som guide og deltager i videnskabelige gåseundersøgelser i arktis, specielt Svalbard, så med Morten, John og Thor havde vi en supertrio med om bord til at sikre os en optimal tur!

Søndag den 23. juli 2006. Gåtur i Adventdalen, Longyearbyen og afrejse med skibet

I dag var den store dag, hvor vi skulle af sted med skibet på vores rundtur. Men først skulle vi bruge formiddagen på en gåtur i Adventdalen ved Longyearbyen.

Vi tjekkede ud fra hotellet om morgenen og fik anbragt vores bagage i nogle rum i hallen. Kl. 8.10 kørte vi så med bussen ud i Adventdalen, som er en stor smeltevandsdal som danner bunden af Adventsfjorden. Gennem dalen strækker sig en grusbelagt kørevej ud til kulminer mod nord. Her står de berømte, trekantede vejskilte med advarsel mod isbjørne – med en figur af en bjørn og

teksten "Gjelder hele Svalbard". Vi blev kørt helt ud til Grube 7, som er ca. 12 km fra Longye-arbyen. Herfra gik vi så fra kl. ca. 8.30 langs vejen tilbage, og de sidste var først tilbage i Longye-arbyen kl. 12.30 så vi tog det med ro! Vi havde en svag vind i ryggen, solen skinnede, og det blev en flot gåtur gennem tundra og mudderflader i den store dal. Spredt i landskabet gik der Svalbard-rener og græssede, og gåseflokkede skimtedes i det fjerne. Ved den store sø, som benyttes som byens drikkevandsreservoir, var der en stor flok Bramgæs med unger såvel som Kortnæbbede Gæs med unger. I selve søen lå der 11 hunner af Kongeederfugl og sov på en græstue.

Adventsfjorden

Morten, Thor og John byder velkommen ombord

I deltaet var der Alm. Ryle med unger, Stor Præstekrave, Sortgrå Ryle og Alm. Kjoever, og i en sø over for hundegården lå en havlithun med to dununger sammen med en masse ederfuglehunner med dununger. Ederfuglene yngler tæt op ad burene med slædehunde, da de har fundet ud af, at de er i sikkerhed der såvel mod polarræve udefra, som for slædehundene inde i burene! Meget smart.

Tilbage i byen fandt vi selv et sted at spise frokost, og vi mødtes alle ved hotellet kl. 15.30, hvor bussen kørte os ned til skibet "Multinovskyi" i havnen.

Her tog besætningen imod os, og vi blev installeret i vores hyggelige kahytter, og Morten bød velkommen og afholdt en redningsøvelse, hvor vi iførte os redningsveste og kravlede ind i de to redningsskibe.

Inden afgang kl. 18.00 blev der meldt Ismåge ud over højtaleren – den fløj rundt om båden inde i havnen, og det lykkedes flere at se den inden den fløj videre. Senere kom den dog tilbage og satte sig på stranden og på nogle tage.

Vi begav os til havs og indtog vores første aftensmåltid i restauranten. Stemningen var høj.

En lille skare obsede på fordækket med skoper på vej ud af Isfjorden, og vi holdt stand til et stykke over midnat, hvor vi var nået til Prins Karls Forland. Havet var helt roligt, og vejret var klart men overskyet og med fin sigt. Til havs så vi Storkjoever, Lunder, de første Ring- og Remmesæler og måske en Hvalros langt til havs.

Mandag den 24. juli 2006. Amsterdamøya, Danskøya, Fuglesongen og Moffen

Da vi vågnede lå vi ankret op ved Amsterdamøya ud for nordvestspidsen af Spitsbergen. Det var stille og med et tyndt skydække, klar sigt og med et helt roligt hav.

Dagens program: Om formiddagen i land på de to nabøer Amsterdamøya og Danskøya. Efter frokost går vi i land på øen Fuglesongen, herefter op til 80° nordlig bredde med et stop ud for den ringformede ø Moffen, som er et hvalros-reservat. Herefter går den videre færd mod nordøst.

På Amsterdamøya besøgte vi Smeerenburg, som er et gammelt, hollandsk hvalfangersted fra 1700-tallet. Smeerenburg betyder "spækbyen" og hentyder til de store mængder spæk fra hvalerne. Grønlandshvalen var det foretrukne bytte, og her blev de slagtet og smeltet om til den dyrebare olie i store ovne, inden olien blev sejlet tilbage til Holland i tønder. På den måde blev Grønlandshvalen næsten udryddet i Nordatlanten, da den var så let at nedlægge og bugsere til land.

På øen er der stadig rester af de gamle, ringformede ovne, men ellers har tidens tand og turister efterhånden fjernet næsten alle spor af både grave, huse og ovne. Ud over ringovnene findes en gammel trætrillebør dog stadig samt enkelte hvalskeletter og en gravplads for omkomne søfolk. Overalt langs stranden ligger der drivtømmer, som stammer fra floderne i det nordlige Sibirien. Vi gik en fin tur hen over øen, og Morten holdt foredrag om hvalfangertiden. På øen så vi bl.a. turens første Rødstrubede Lommer, og minsandten om Martin Nielsen ikke opdagede en Islom i fuld sommerdragt liggende i en havbugt på nordsiden af næsset. Det er en sjælden årlig gæst på Svalbard. Alle fik set den fint i teleskop. Godt gået, Martin! Morten Jørgensen og Marianne Mølgaard så desuden en flok på syv Sandløbere flyve forbi, en ikke så hyppig fugl heroppe. Der var også Renner og en del Bramgæs med unger.

Amsterdamøya indtages

Bree set fra Fuglesongen

Herefter gik vi i zodiaks (gummibåde) igen og krydsede tværs over det lille stræde til Danskøya, hvor vi gik i land i Virgohamnar. Det var her Andréeeskspeditionen startede sin ballonfærd mod Nordpolen i 1897, med tragisk udgang. Hele stedet er meget velbevaret, og man kan stadig se stativet til ballonen, husfundamenter, jernfilspåner til brintproduktion, tønder mv., og der er et fint kort med placering af alle de forskellige steder, som man kan gå rundt og bese i behørig afstand. Der er også et egentligt mindesmærke for Andréeeskspeditionen. Stedet er et af Svalbards vigtigste kulturmindesmærker, da de gamle nordpolsekspeditioner er noget af det, der optager besøgende mest på Svalbard.

Rent naturmæssigt er Danskøya dog ikke den store oplevelse, da her stort set er tomt for både dyr og planter.

Efter frokost på skibet ankom vi til øen Fuglesongen, hvor vi havde landgang fra kl. 15-18. Det blev tre uforglemmelige timer og et af turens højdepunkter. Vi gik fra landgangsstedet på en rullestensstrand nogle få hundrede meter hen langs kysten til en stor søkongekoloni. Her fordelte vi os diskret rundt på klipperne og faldt til ro hver især og sad så blot og ventede på, at søkongerne skulle komme og lande ved siden af os. Det blev et spektakulært og meget stemningsfuldt skue. Kulden, stilheden og den formidable udsigt milevidt ud til sne- og isklædte bræer på den anden side af fjorden, hvor solen af og til brød igennem et vattæppe af frosttåge som svøbte sig om bræen, var utroligt smukt. Og midt i alt dette sværmede 5.000 -10.000 søkonger omkring os, kaldte med deres kvindrende "fuglesang" og landede få meter fra os med fyldte strubeposer for at kravle ned under stenene og fodre deres store unger.

Mens det stod på, fik jeg lidt tid til at sidde og studere de fjerne kyster på nabøen Klovningen gennem teleskop, og der minsandten – 5½ km væk vandrede en gullighvid isbjørn langs stranden. Turens første bjørn! Flere fik set den gennem teleskop, men det var dog kun en lille prik. Der skulle gerne være flere i vente.

Vi kom tilbage til skibet en stor naturoplevelse rigere, og efter aftensmaden holdt Thor Larsen og John Frikke foredrag om henholdsvis isbjørne og sæler for hver sin halvdel af deltagerne, og en anden dag ville de så bytte rundt. Det blev to spændende foredrag.

På det åbne hav så jeg sammen med et par andre deltagere to delfiner springe foran båden. De var ret store, mørke, og med et lyst skjold over ryggen bag rygfinnen. Det var enten hvidnæser eller hvidskævinger.

Ved 21.30-tiden nåede vi frem til sandøen Moffen langt til havs på 80° nord, og her stoppede vi for at få et kig på turens første hvalrosser. Der var meget strøm, så kaptajnen var utålmodig for at komme videre. Så desværre fik vi kun 45 minutter - sharp! Trods de ca. 500 meters afstand kunne vi i teleskoper se, de ca. 100 hvalrosser ligge på stranden, og nogle få heldige kunne også se 2-3 Sabinemåger flyve rundt. Der yngler nogle få par inde på øen. Det lykkedes også Thor at spotte 3 Isbjørne, som dog forsvandt ned bag en strandvold. Moffen blev ikke den helt store oplevelse på grund af for stor afstand.

Tirsdag den 25. juli 2006. Lågøya og Phippsøya

Vi er nået over øst for Hinlopenstretet til Lågøya, som ligger ud for nordvestkysten af Nord-austlandet. Lågøya er bl.a. kendt for sine mange fugle og en rasteplass for hvalrosser.

Det var atter en overskyet dag, men helt stille højtryksvejr med klar sigt, så det var fint. Målet var landgang ved hvalrosserne på Purchasneset, men Morten havde været på rekognoscering og havde "desværre" konstateret ikke mindre end 3 bjørne på land, så det betød, at vi måtte blive i gummibådene.

Vi fik dog en meget spændende cruise ud af det alligevel i de følgende næsten tre timer fra 8.45 til 11.30. Inde på stranden lå knap 100 kæmpe hvalrosser – overvejende hanner. De bøsede, pruttede, snøftede og skubbede til hinanden, og hvis nogen var for nærgående, fik de et prik med stødtænderne af naboen, med god effekt! Ude i vandet var de dog helt andre dyr at se på – utroligt elegante svømmere, og meget nysgerrige. De kom helt hen til gummibådene og stak hovedet op af vandet og studerede os med deres mærkelige, rødlig øjne og et blik, der var både nysgerrigt og frygtsomt. Under det store "overskæg" havde flere af dem lange stødtænder på op til 40 cm. Når de dykkede kom den kæmpestore, brede, gråbrune ryg fri af vandet og mindede helt om en lille hval. Sikke et dyr.

Bag strandvolden sås en umiskendelig hvid pels stikke op, og snart rejste en flot, flot isbjørn sig og kiggede på os. Den kom ned mod os og begyndte at smålunte en overgang, direkte mod en af de zodiaks, der lå i vandkanten. Man fornemmede nervøse trækninger hos den russiske bådfører, og motoren blev hurtigt og bestemt sat i bak, mens begejstrede fotografer i alle bådene knipsede løs. Bjørnen stod i strandkanten og betragtede os lidt og gik så langsomt ned ad stranden og forsvandt bag en ryg.

Vi tog alle en lille cruise ned langs kysten af Lågøya og så bl.a. turens første Mellemkjove – en fin gammel fugl med forlængede, snoede halefjer. Søren Sørensen spottede en Almindelig Lomvie ligge på vandet – det blev turens eneste. Da bjørnen var væk, vovede vi os i land, så vi kunne komme til at se ind i den store lagune lige bag strandvolden. Det var en rigtig god idé, da der her svømmede såvel en adult Sabinemåge med hætte og fuld sommerdragt rundt tæt på samt to Thorshøns. De to fornemme arter sås i samme kikkertfelt! Der var også Stenvendere og Almindelige Ryler. Men en ny bjørn dukkede op på lang afstand fra en anden kant med langsom men sikker kurs mod os, så vi gik i bådene igen og sejlede videre med skibet mod Sjuøyane. På vej ind mod Phippsøya, som er den nordligste af Sjuøyane, fik flere en god oplevelse med en isbjørnehun med to små unger, som gik i vandet fra nogle klipper.

Vi var fremme i bugten på sydkysten af Phippsøya sidst på eftermiddagen og var klar til endnu en cruise. Her lå der ca. 65 hvalrosser på stranden – heriblandt også unge dyr, men også to bjørne, så der blev ingen landgang. Phippsøya er bl.a. kendt for ynglende Ismåger, og vi så også 2 flyve rundt. En polarræv dabbede rundt inde på land bag hvalrosserne.

Morten kunne berette, at der lå resterne af et hvalkadaver på nordsiden af øen, så det ville han,

Thor og John tage over og tjekke. Under middagen kom de tilbage og kunne fortælle, at der lå ikke mindre end 13 bjørne på stranden i nærheden af kadaveret. Men det var en lang tur, og der ville ikke blive landgang. Tre zodiaks blev dog fyldt efter middag, og vi drog af sted på en 1½ times herlig aftentur fra 21.30 til 23.00. Vi talte ikke mindre end 17 bjørne, hvoraf en yngre bjørn stod og åd af kadaveret, og den blev set og filmet på ganske nær afstand. En stor oplevelse. Her var også 3 ismåger, som fløj op mod et fjeld, hvor de måske ynglede.

Samlet gav dagen 27 Isbjørne – klart det største tal for en enkelt dag på hele turen.

Onsdag den 26. juli 2006. Drivisen ved 82° N

Vi vågnede i kanten af drivisen højt mod nord på ca. 81,5° N. Det er overskyet, men med fin sigt og tøvejr.

Vi er i isen hele dagen, og fortsætter nordpå mod pakisen. Da vi passerede 82° N blev det fejret med champagne på fordækket, og så trykkede kaptajnen hornet af tre gange med en ordentlig tuden, så malingen på skibet var ved at skalle af. Vi er nu kun 888 km fra Nordpolen!

Vi nåede til 82°06' nordlig bredde, og drejede så mod ØSØ med kurs mod Kvitøya. Vi passerede gennem og forbi både grødis og drivis. Her var der mange sæler og fugle. Over 20 gamle Mellemkjover sås fint, og Georg Guldvang og Marianne Mølgaard fandt hver en Sabinemåge. Ikke mindre end 14 Ismåger blev det til heroppe i drivisen, og vi talte også ca. 20 Ringsæler, ca. 35 Remmesæler samt to flokke af Grønlandssæler på i alt 20 dyr.

Dagens højdepunkt kom ved 17-tiden, da Erik Mølgaard meldte ud over højtaleren fra broen, at der var Isbjørne på isen. Alle stimlede sammen i stævnen. Først var der en stor hanbjørn, som gik på isen nær ved skibet. Vi sænkede farten, og alle så den meget fint. Den gik i vandet og svømmede et stykke for så at gå op på en ny isflage og ryste pelsen tør for vand. Det var en bjørn i

sit rette element, som vi havde drømt om at se den! Lige efter var der en hunbjørn med en unge fra sidste år. Vi kom også tæt på dem – og inden ungen gad, at følge med sin mor skulle den lige "vise" sig ved at lægge sig ned på ryggen på isen og gubbe sig med alle fire labber i vejret. Et herligt syn! Andre tre bjørne sås på længere afstand ude på isen. Rejsen gik nu videre mod Kvitøya langt mod øst.

Drivisen

Champagneskål for 82°N

Torsdag den 27. juli 2006. Kvitøya

Vi vågner med udsigten til Kvitøya – øen langt mod øst, isoleret fra resten af Svalbard.

99,8 % af Kvitøya er dækket af is. Kun det lille Andréeneset på sydvestspidsen samt Kræmerpynten på østspidsen er isfrie.

Foran skibet ligger Andréeneset med sandstrand, sten og klipper. Inde i snekanten går en stor Isbjørn mod nord og ikke langt fra Andréemindesmærket ligger endnu en bjørn. Vejret er fint, men tågen kommer og går og hyller øen ind. Det er ca. 4-5 plusgrader.

Morten og John har været på rekognoscering, og ved 9.30-tiden er kysten klar. Det tager et stykke tid at få alle i land pga. problemer med motorerne, men kl. 10 står vi alle på Kvitøya! Vi har godt 2 timer til at opleve dette sted.

Alle går sammen op til Andréemindesmærket, og Thor holder en lille tale om Andrées mislykkede Nordpols-ekspedition, og om hvordan André, Frænkel og Strindberg endte deres dage her i oktober 1897 efter månedlange strabadser og lidelser hen over isen for at nå land. De levede kun i 10 dage på dette ufatteligt ugæstfrie, gudsforladte, smalle stykke strand foran isbræen. Først 30 år senere blev deres lig fundet sammen med dagbøger og fotos, og gåden om den forsvundne ekspedition blev løst. Thor genfandt et lille svensk splitflag, som han selv i 1980 rullede sammen og satte ind i et hul på mindesmærket med en hilsen fra Ymerekspeditionen, som han deltog i dengang. Thor havde ikke været på Kvitøya i de 26 år, der er gået siden.

For mig blev Andréeneset turens højdepunkt. Det var meget følelsesladet at opleve dette sted og forestille sig de lidelser, som de tre stakkels mænd var igennem. Stedet ser formentligt ud på præcis samme måde nu, som dengang de kom ind og slog telt på stranden.

En Lille Kjove fløj rundt og musede. Vi delte os i to hold. En gik til et bjørneskind et stykke væk, og et andet gik ned for at kigge på en flok måger og terner på stranden. Man ved jo aldrig med Rosenmåge på disse kanter! Det blev dog ikke denne gang, men til gengæld en fin Mellemkjove blandt mågerne.

Tilbageturen til skibet i zodiaks blev ret barsk med skumsprøjt og høje bølger, efter at det var blæst op. Georg Guldvang, som sad med ryggen til stævnen på bunden af gummibåden, blev kastet op i luften ved en høj bølge, fik sin kikkert slynget om i nakken, så den nær var røget i Ishavet, og han faldt ned på ryggen og slog sit haleben slemt. Så stakkels Georg døjede med det resten af turen, men klarede den, uheldet til trods, i fin stil. Søren Sørensen så en ubestemt hval, som han bedømte til at være en formodet Vågehval.

Andrée-mindesmærket

Professor Multanovskiy set fra zodiak

Vi sejlede videre nord om Kvitøya og nåede frem til Kræmerpynten på østspidsen kl. 17.15. Her er koldt, kun 1 grads varme, let diset, men tågen kommer og går. Der er bjørn på land! Altså ingen landgang. John og Morten tager på rekognoscering mellem isbjerge rundt om pynten og kommer tilbage og fortæller, at der er hvalrosser og isbjerge og meget flot. Nogle bliver tilbage med den barske søgang i formiddags in mente, men der fyldes fire zodiaks, og vi tager på cruise ved 18.30-tiden. Det bliver en drømmetur blandt utroligt smukke isbjerge og hvalrosser. Der ses hvalrosser med unger inde på land og også hvalrosser på isflager, i alt ca. 125. Det er det eneste sted, vi kommer til at opleve hvalrosser på is på turen. Der er masser af rider og havterner og også en enkelt ismåge. Folk er helt vilde og flere siger, at det er turens foreløbige højdepunkt. Vi er tilbage i tør tilstand kl. 20 til middag. Det klarer op, og da vi sejler sydpå langs Kvitøyas sydkyst skinner solen på isbjergene.

Fredag den 28. juli 2006. Nordaustlandet. Isispynten, langs sydkysten af Nordaustlandets Austfonna, Erik Eriksenstretet og Olgastretet

Ved dagens start ligger vi ankre op ud for Isispynten på sydøstkanten af Nordaustlandet. Det er et af de eneste steder langs hele sydkysten, hvor der er land. Ellers er kysten domineret af den store isbræ Austfonna, som står hele vejen som en mur ud i havet. Austfonna er Verdens tredjestørste sammenhængende isbræområde efter Antarktis og Grønland. En imponerende bræ.

Efter isafsmeltningen de seneste år har det vist sig, at Isispynten ikke er en pynt, men en ø. Det er tæt tåge og ingen sigt, men ovenover er solen ved at bryde igennem. Havet er helt roligt. Under morgenmaden meddeler Morten, at der er en tågebue ind mod Austfonnabreen. En slags hvid regnbue af lys, som opstår i tåge og sol.

Under morgenmaden bryder solen igennem og tågen forsvinder, og der er en fantastisk udsigt til breen og Isispynten. Vi spejder en bjørn på land. Humøret er højt. Det er første gang under sejlturen, at vi har helt blå himmel og klar sol. Vi går i gummibådene kl. 9.30 og tager en utroligt smuk cruise mellem isbjerge hen til Isispynten. Vi kommer ret tæt på bjørnen, men den rejser sig og går og lægger sig ned længere inde på land. Vi sejler hen til en Ringsæl, der ligger på en isflage, og kommer utroligt nok helt hen på få meters afstand, og den bliver bare liggende og kigger på os og misser med øjnene i solen. Morten siger, at han aldrig har set noget lignende, da Ringsæler normalt altid er sky. Måske var det en uerfaren unge.

Inde på stranden står der to Sandløbere i sommerdragt, og en Thorshøne i overgangsdragt svømmer rundt mellem sten i strandkanten. Turens potentielt farligste situation opstår, da vi er sejlet helt hen til et stort isbjerg med Rider på toppen, og det pludseligt begynder at vippe rundt. Det vælter om på siden, men rejser sig så delvist op igen! Der sker ikke noget, men vi forstår, at det er med god grund, at man skal holde en vis afstand til disse isbjerge. Efter en pragtfuld cruise i solskin er vi tilbage på båden kl. 12 til frokost.

Turen går videre mod Edgeøya og Barentsøya, så vi har en lang sejltur foran os. Tågen vender tilbage og lukker det hele til igen. Hvor var vi dog heldige med morgens solgave!

Kaptajnen sejler ind til et andet sted på sydkysten af Nordaustlandet, hvor et vandfald kommer ud over Bråsvellbreen og ned i havet, men desværre må vi sejle videre, uden nogen ser det, da tågen er tæt.

Gennem det store havområde Erik Eriksen stretet og Olgastretet er der ret tomt for fugle og dyr. Der er enkelte store isbjerge. Jeg står på fordækket fra 13 – 18.15 og spejder forgæves efter hvaler i det spejlblanke hav. Det er efter sigende her chancen er størst for Grønlandshval. Der er enkelte flokke af Grønlandssæler, Ringsæler samt de sædvanlige Mallebukker, Polarlomvier, enkelte Søkonger (er ikke talrig i dette område), Tejste og Havterne. På broen forbarmede de sig over mig, så der blev sendt kaffe og kage ned til mig. Tak til broens folk!

Lørdag den 29. juli 2006. Edgeøya og Barentsøya, Freemansundet

Det er morgen, og vi er nået til Diskobukta på vestsiden af den store ø Edgeøya sydøst for Spitsbergen, mellem Storfjorden og Barentshavet. Skyerne hænger lavt. Diskobukta er ifølge Morten et sted, hvor det som regel er næsten umuligt at komme i land på grund af den grunde fjord, som skaber brænding på stranden selv ved den mindste pålandsvind. Men med det stille højtryksvejr skulle vi have en god chance.

Vi går i gummibådene kl. 8.45, men det tager over en time at få alle i land på grund af den lavvandede bugt, som medfører ekstra langsom sejlads.

Hovedmålet med besøget er at se det store, flotte ridefjeld, som ligger i en dramatisk kløft et stykke inde på land. På stranden ser vi hvalknogler, som ifølge Morten formentligt er 7000 år gamle. Med besvær krydser vi en mindre elv og følger denne ind i den smalle kløft. Der er et inferno af Rider, som med deres mjavende kald skaber en mægtig lydkulisse mellem de høje klipper. Der er vel ca. 10.000 fugle i alt. Fra den smalle sti ser vi op på de grønne frodige skrænter neden for klipperne, og her løber 4 Polarræve rundt og samler døde fisk og fugleunger og andre gode rester op. Rævene er meget tillidsfulde, så der bliver vist taget mange fine billeder. Oppe på klippevæggene er hylderne fuldstændig dækkede af ridereder med en eller to unger i hver. Ungerne er af meget forskellig størrelse – der er alt fra nyklækkede dununger til næsten flyvefærdige. Så der er bestemt ikke tale om en synkron ynglecycklus. En af riderne er albino med orange fødder, men ikke røde øjne. Den har dog enkelte grå pletter og ser i det hele taget meget mystisk ud.

Øverst på kanten yngler Gråmåger, som herfra har god udsigt til restauranten på de nedre etager. Nogle ser en rideunge falde ud over kanten af en rede, og i løbet af et øjeblik er den taget af en Gråmåge for snuden af en polarræv, som også kommer styrtende til. Her går der ikke noget til spilde!

Vi deler os i tre grupper. En går op ad bjerget for at se kløften ovenfra. En anden besøger en fangsthytte på stranden, og en tredje går en lang tur på stranden ned mod et floddelta. Det sidste hold ser bl.a. Alm. Kjove ved rede, og Kortnæbbede Gæs.

I det fjerne på en fjeldskråning går en isbjørnehun med to unger.

Vi er tilbage kl. 13.30 på skibet til frokost.

Dagens program fører os videre nordpå til sydvestspidsen af den nærliggende Barentsøya. Her ligger Sundneset, som rummer et meget flot og frodigt stykke tundra og nogle søer. Men der er ikke mindre end 10 isbjørne på land samt en på Edgeøya, da vi nærmer os! Alle er dog langt væk, inklusiv en enlig han, som lå og sov oppe ved hytten, hvor vi skulle være landet, så vi måtte tage landgang lidt længere østpå på stranden.

Vi havde landgang fra kl. 17.45 til 19.30, og sidste zodiac var tilbage ved skibet kl. 20.00 til aftensmad.

Ridekolonien i Diskobukta

Skelet af Grønlandshval

Vi delte os i to grupper – en kort og en lang. Til sidst smeltede de dog sammen til én. Den lange tur gik over den fine tundra til nogle søer mod vest bag en højderyg. På tundraen sås hundredevis, måske tusinder af den meget specielle blomsterplante Edderkoppestenbræk. Det er en stenbræk med en enkelt stor, gul blomst á la Gul Stenbræk, men fra en bladrosset ved jorden skyder lange, røde udløbere ud til siderne og danner ynglekopper – en form for vegetativ formering. Udløberne rejser sig op og buer ned til jorden igen, så planten på afstand minder om en stor Tarantel. Deraf navnet "Spider Plant" på engelsk. Det er ikke en almindelig plante på Svalbard, så det var en specialitet, som der var blevet set frem til.

I noget kildevæld så vi "Skyfaldsalger" – det er en blågrønalge, *Nostoc commune*, som danner nogle mærkelige, store grønbrune geléklumper.

I søerne lå der mange andefugle, bl.a. op mod 100 Kortnæbbede Gæs, 30 havlitter og Ederfugle med unger.

Inden vi sejlede tilbage til skibet var der tre friske vikinger, Leif Høxbroe, Kirsten Letman og Lene Dalsgaard, som hoppede i det iskolde vand fra stranden. Brrrr!! Der var blevet bragt håndklæder ind fra skibet, så de hurtigt kunne blive tørre igen. Respekt!

Desværre havde vi også her turens værste uheld – udover Georgs haleben og Irenes glidning i badeværelset - idet Karen Høxbroe fik sig en ufrivillig vandtur da hun skulle op i gummibåden, og i den forbindelse forvred det ene knæ. Det kom til at betyde, at hun ikke kom meget på land på den resterende del af turen. Synd for Karen, men hendes gode humør gik det dog heldigvis ikke ud over.

Vi sejlede videre gennem Freemansundet, hvor vi spejdede efter hvaler og bjørne. Det gav 4 ekstra bjørne ind på land langs sundet, i løbet af aftentimerne.

Søndag den 30. juli 2006. Alkefjellet i Hinlopenstretet, Wahlenbergfjorden og Palanderbukta

Op gennem Hinlopenstretet var Erik Mølgaard tidligt ude på dækket mellem kl. 5.00 og 7.00 og så bl.a. en Isbjørn.

Ved syvtiden var vi nået frem til Alkefjellet. Det var en pragtfuld morgen. Havblik og helt klart.

Solen brød frem lidt efter lidt. Efter morgenmaden tog vi på zodiakcruise ind til Alkefjellet. Det var

en af turens store højdepunkter. Alkefjellet huser Svalbards største Polarlomviekoloni med op til 75.000-100.000 fugle. Det er samtidig et af de mest spektakulære fuglefjelde, man kan se. Basaltklipperne rejser sig 100 meter direkte op fra havet, flere steder som søjler, som giver mindelser om en katedral, når man ser på dem direkte nedefra og op. På de utallige klippehylder er der fyldt med Polarlomvier med unger. Der er også Tejste, Rider, Gråmåger og Mallemukker.

Polarlomvie

Erling fremviser turens Polarflue!

Man sejler helt ind under klippehylderne, og lomvierne sidder næsten upåvirkede kun få meter fra en. Og de ligger overalt på vandet og dykker omkring gummibådene. Peter Krabbe bemærkede, at havet syner meget blåt på trods af, at himlen er overskyet. Det ser vi ikke i Danmark. Kan det skyldes, at polarhavet er så fuldt af plankton, og derfor bryder lyset på en anden måde?

Fjeldet er også spektakulært ved at have en bræ på toppen, som flere steder danner vandfald ud over kanten. Den nordlige ende af Alkefjellet slutter med en lille bugt med en meget aktiv bræ, og her ses specielle geologiske klippelag ved siderne, som ligger som hvide, kalkholdige lag, overlejret helt skarpt og vandret af sorte basaltlag. Da vi kom tilbage på skibet blev der serveret varm kakao på dækket. Lige hvad vi trængte til.

Fra Alkefjellet sejlede vi tværs over Hinlopenstretet mod øst ind i den store Wahlenbergfjorden på vestsiden af Nordaustlandet og videre ind i den lille Palanderbukta. Her er der arktisk ørken. Efter frokost skulle vi i land for første gang på turen på Nordaustlandet. Vi havde landgang fra kl. 13.30 til ca. 18.00. Det blev en spændende tur. På land var jorden dækket af tørre rullesten, og der var så bart og øde, at der dårligt nok voksede en plante. Her var fine eksempler på polygonjord – et særligt permafrost fænomen, hvor jord, sand, og sten danner mere eller mindre sekskantede eller runde mønstre på jorden, hvor kanterne bliver til små volde. Der sker en sortering af materialet efter størrelse. Fænomenet skyldes permafrosten. Om foråret tør de øvre jordlag op, men de dybereliggende lag forbliver frosne og uigennemtrængelige for vand. Vandet i de optøede lag danner flydejord, som sorteres efter finhed. På fladt terræn dannes stenringe og polygonjord, på skrånende terræn stenstriber og flydejordsstrømme.

Ved en gammel hvalknogle fortalte Morten den rystende historie om jagten på Grønlandshvaler i 1600- og 1700-tallet omkring Svalbard, som gjorde, at den blev stort set udryddet. Grønlandshval svømmer meget langsomt, kun 5-7 km i timen, så den var et let bytte. Den nordatlantiske bestand anslås i dag til kun 40-60 overlevende dyr. I perioden 1945 til 2000 var der kun to iagttagelser omkring Svalbard, og siden 2000 er den set ca. 5 gange. Så måske ser man en lille bitte fremgang. Det er det dyr i verden, der kan blive ældst – op til 200 år. Og den reproducerer sig uendeligt langsomt. Tre dage før vores ankomst til Longyearbyen var der dukket en Grønlandshval op i Adventsfjorden og svømmet helt ind til havnen. Det var en stor sensation, som kom på forsiden af Svalbardposten med stort billede, da det var første gang i 200 år den var set ved Longyearbyen.

Vi fandt en død Isbjørn på kysten neden for bakkerne – et ungt dyr, som var næsten helt intakt. Vi flokkedes om den, og Thor Larsen fortalte levende om Isbjørnens levevis og biologi. Han mente, at denne kunne være død af et sneskred, som havde ramt den i foråret. Den så nemlig ikke specielt udmarvet ud. Pludseligt lød et skarpt, hættemågeagtigt skrig, og nær omkring os fløj en fin,

gammel Ismåge. Måske kunne den lugte kadaveret, da vi havde rodet med det. Ismågen landede nær den døde bjørn, men blev straks mobbet væk af Alm. kjoever, så den blev ikke så fotogen. Her fik Knud Dalsgaard også øje på en flue i nogle blomster – turens første insekt, bortset fra vores hjemlige stueflue i spisesalen på skibet. Jeg råbte med "katastrofestemme" til hele holdet, at de skulle skynde sig at komme og se en flue, og det blev jeg drillet for på resten af turen.

Vi delte os op i to hold: Et gik med Morten og John op på nogle bakker mod nord, med flot udsigt over Palanderbukta. Et andet med Thor langs stranden til den modsatte side.

Da vi nåede bakketoppen i fint vejr fandt Jan Nielsen ud af, at han hellere måtte scanne kysten i det fjerne med teleskop for at få boosted vores bjørneliste lidt op. En hvid klump på en fjern strand viste sig at være drivtømmer, men ude i vandet fik han øje på noget stort, der bevægede sig. Hvad var det? John Frikke fik et kig på det i skopet, og Jan og John var ikke i tvivl. Der var hval i sigte. Og det var en meget stor hval. Så fik alle travlt med at få skoperne stillet op. Det lignede en gigantisk træstamme, som den lå der og lavede blåst og pustede, med hele ryggen oppe i vandoverfladen, langt ude i Palanderbugten. Vi fik radiokontakt med det andet hold, og de fik så også fundet den. Hvalen var sort på ryggen, ingen rygfinne, to store buler foran åndehullerne, og ved roden af halen var den hvid. Morten var ikke i tvivl: Det var GRØNLANDSHVAL!!! Vi kunne næsten ikke tro vores øjne. Og vi havde netop hørt historien om, hvordan den var næsten helt udryddet. Når man taler om solen, skinner den...

Ismåge

Barbecuefest på dækket

Begge hold var enige om, at det var bedst at komme ud på skibet, så vi kunne se den på nærmere hold. Som sagt så gjort, og det viste sig at være en god idé. På øverste dæk stod snart en skov af teleskoper, og hvalen var fremme mange gange, men dykkede også ned og var væk i op til 10 minutter. Flere gange viste den halen, når den dykkede, under stor jubel på dækket. Hvalen svømmede ind i bunden af bugten og forsvandt om et hjørne.

I mellemtiden havde besætningen på båden gjort klar til en barbecuefest på dækket. Der var glühwein, en slags glögg, som velkomstdrink, og herefter dejlig middag med alle mulige slags grillkød, stegte rejer på spid, lækre salater, bagte kartofler mm. Det var herligt, og stemningen var høj. Vi var bænket op ved borde, som var stillet op på fordækket. Under middagen lød det pludseligt fra Martin Nielsen fra øverste dæk: "Hvalen kommer tilbage"! Alle myldrede op til deres teleskoper og genoptog hvaleventyret. Det var lidt synd for festen, stemningen og besætningen, men der var ingen vej uden om. Denne gang kom hvalen tilbage ikke langt fra skibet på vej ud af fjorden. Vi så den så tæt på, at man kunne se en lang stribe hvide pletter langs siden af kroppen – måske rurer, men de var meget regelmæssige. Den lavede blåst og viste hale ved dykning flere gange, og alle var meget begejstrede. Tænk, at vi skulle være så heldige! Det blev ubetinget turens sjældneste iagttagelse. Særligt indtryk gjorde det, da Thor afslørede, at det var hans livs første Grønlandshval. Det vidner lidt om, hvor sjælden den er. Også John Frikke fik den som ny art, og han har også tilbragt utallige timer på dækket på disse breddegrader gennem årene. Så både John og Thor var svært tilfredse ligesom os andre.

Ved 21.30 tiden lattede vi anker, og tog afsked med hvalen i Wahlenbergfjorden, hvor den svømmede indad, mens vi sejlede udad.

Mandag den 31. juli 2006. St. Andøya i Andøyane, Liefdefjorden og Monacobreen

Atter en stille og klar morgen. Vi ligger i Liefdefjorden ankket op ud for Andøyana. Det er en smuk fjord med mange, flade klippeøer, som minder lidt om skærgård. Der er masser af fugle omkring skibet.

Vi har cruise og landgang kl. 8-11 på St. Andøya, da vi for en gangs skyld ikke er forhindret af bjørn på land. Der ses kun en bjørn i det fjerne på Spitsbergen. Efterhånden er vi helst fri for bjørn, når der er noget andet, vi er på udkig efter. Man bliver vel lidt blasert!

Omkring St. Andøya er der mange andefugle – vel deraf navnet. Vi starter med en lille zodiakcruise rundt om en del af øen og sejler ind i bunden af en lille bugt. Her ligger et par Toppede Skalleslugere i en flok Havlitter. En stor overraskelse, da arten er en tilfældig strejfgæst på disse kanter. Også flere Thorshøns flyver rundt. Inden vi gør os klar til en fælles landgang på St. Andøya kalder Kirsten Schaumburg over radioen ude fra skibet. Hun og Lene Riis Andersen er blevet tilbage. De har lige set en formodet Vågehval svømme forbi skibet og fortsætte hen mod os. Vi får travlt med at komme ud af bugten for at komme til at se den – Kirsten dirigerer professionelt slaget fra broen over radioen og kan stadig se hvalen, men uheldigvis svømmer den bag om en anden ø, så vi glipper den. Godt gået, Kirsten.

Vi fik en god gåtur hen over øen og op på en bakketop, hvor vi kunne se ned på den anden side til bugten med de Toppede Skalleslugere. I små ferskvandssøer var der Rødstrubede Lommer og en flok på 10 Kongeederfugle, heraf to hanner, som dog ikke længere var i pragtdragt. Også Thorshøns, ikke mindre end 12, som bl.a. sås lave deres fine pirouette i vandet for at hvirvle bunddyr op. Der var også Stenvendere, Sortgrå Ryler, Kortnæbbede Gæs, Storkjover, Ismåge og mange Almindelige Kjøver.

Efter frokost fortsatte sejladsen ind i bunden af Liefdefjorden, hvor den åndeløst skønne Monacobreen ligger. Det er en af Svalbards store bræer, og den er meget aktiv. Særlig kendt er den for sine tusinder af Rider, som hvirvler rundt i en sky ved foden af isfronten. Fænomenet skyldes ifølge Morten, at smeltevandet, som kommer ud under bræen, skaber "upwelling", dvs. hvirvler vand op til overfladen, og dermed bringer en masse små krebsdyr og lignende med sig. Derfor flokkes riderne her. Men en sidestrøm langs gletsjervæggen er så stærk, at riderne lynhurtigt driver med den. Derfor må de hele tiden lette og flyve tilbage til det sted de startede, og det skaber denne roterende sky af fugle. Det ser utroligt malerisk ud.

Malleduk

Monacobreen

Vi gik i gummibådene og tog på en lang, mageløs zodiakcruise fra 13.25 til 16.30 hen til gletsjerfronten og fulgte den hele vejen på behørig afstand – dvs. ned til ca. 40-50 meter. Det var koldt på grund af kuldeudstrålingen fra isen, kun 2-3 grader varmt. Visse steder var isvæggen blå – nogle steder endda næsten mørkeblå – med smukke, hvide striber. Vi sejlede også mellem store

isbjerger, som bræen havde kælvet. Ved rideskyen opdagede Erik Mølgaard en lille hval, som legede rundt i overfladen mellem gummibådene. Den fik Morten hurtigt bestemt til Marsvin og fik den fotograferet. Det var meget interessant, for det skulle vise sig at være Svalbards første dokumenterede fund af Marsvin!

To af bådene tog derefter med Thor på cruise efter sæler. Thor spottede en remmesæl på en isflage og benyttede en gammel fangertaktik med at slukke for motoren og padle forsigtigt det sidste stykke hen mod den. På den måde plejer man at komme helt hen på klos hold. Desværre lykkedes det ikke helt. Den røg i vandet, og holdet i båden bag ved, som fulgte dem, så ingenting og var vist lidt skuffede!

Vi tre andre både sejlede den resterende rute hen langs gletsjervæggen, og i den vestlige ende var der dravis. Her stod der 4-5 Ismåger på isen, og vi kunne sejle helt ind på få meters afstand af de tillidsfulde fugle. Georg Guldvang – også kaldet "Sabine-Georg" – levede atter op til sit navn. Han scannede dravisen og spottede en gammel Sabinemåge i fuld sommerdragt med hætte, stående i samme kikkertfelt som en Ismåge. Vi sejlede to zodiaks hen til Sabinemågen og fik set den i flere minutter på ned til 6 meters afstand. Hvilken formidabel smuk måge! Så lettede den og fløj minsandten hen til den tredje gummibåd og landede lige ved dem. De var blevet tilbage for at fotografere Ismågerne, men nu fik de Sabinen med! På dette tidspunkt kom der nogle kæmpe skred af isvæggen ned i vandet på den strækning, vi havde sejlet ganske tæt langs lidt tidligere. Hvilket flot syn, og måske ikke helt ufarligt. Det farligste siges dog at være de isstykker, der knækker af under vandet og pludseligt kommer op til overfladen, og det er især derfor, man skal holde afstand til væggen.

Der fløj to Kongeederfuglehunner forbi gletsjervæggen, og vi talte i alt ca. 5000 Rider og 10 Ismåger. Foruden Marsvinet også fem Remmesæler og to Ringsæler på isen.

Tilbage på skibet gik turen herfra ud af Liefdefjorden og mod vest, rundt om nordvestpynten af Spitsbergen. Det blev dis og tåge og åbent hav uden is. Her var dog mange fugle og dyr, bl.a. to Grønlandssæler, ti Remmesæler, otte Ringsæler, masser af Søkonger, Lunder, Polarlomvier, Tejste, Mallemukker, Rider, Gråmåger, fire Alm. Kjøver og to Storkjøver.

Tirsdag den 1. august 2006. 14. juli-breen i 14 juli-fjorden og Blomstrandhalvøya i Kongsfjorden

Vores sidste dag med det dejlige skib Multanovskiy startede tidligt. Det var overskyet, stille, god sigt og ca. 4 graders varme.

Kaptajnen havde haft travlt og havde givet den fuld skrue hele natten. Vi var nu nået frem til Krossfjorden på nordvestkysten af Spitsbergen, nord for Prins Karls Forland. Morten havde ordnet det således, at vi kunne nå to landgange på denne morgen og formiddag, inden kursen gik tilbage mod Longyearbyen kl. 13.00 sharp.

Inden morgenmaden gik vi i gummibådene kl. 5.45 og sejlede ind til 14. juli-breen på østsiden af Krossfjorden. Her er der et fint lille fuglefjeld – intet at regne for i sammenligning med Alkefjellet, men anderledes, og med en frodig tundra neden for fjeldet, hvor man kan gå og studere klipperne ovenfor. Inden landgangen sejlede vi dog langs nogle lave klipper, hvor vi så Lunder stående på tæt hold for første gang på turen. Desuden Polarlomvier, også på meget tæt hold. På stranden gik et hold med Thor og John ned mod bræen, det andet med Morten hen til "Stefans Have", som er en lille klippehule på den frodige skrænt neden for fuglefjeldet, hvor vandet drypper ned, og hvor der er meget frodig plantevækst på klippevæggen af flere forskellige arter Stenbræk (bl.a. Rank) samt store eksemplarer af Fjeldsyre.

Vi studerede Riderne og alkefuglene oppe på fjeldvæggen. Der var ca. 2000 Polarlomvier, 6000 Rider og 40 Lunder. Og minsandten om Jan Nielsen ikke nu slog til igen. Med sit skop havde han fundet en Alk siddende øverst oppe på klipperne på fuglefjeldet. Alken er en yderst fåtallig ynglefugl på Svalbard, og det er netop denne lokalitet, den er kendt fra. Det var flot fundet af Jan og betød, at vi nu havde set alle seks alkefuglearter, der findes på Svalbard.

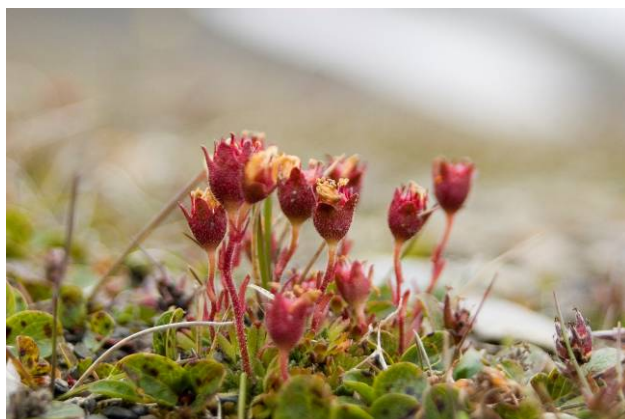
Langs stranden var der både Kortnæbbede Gæs og Bramgæs med store unger. Og på de frodige skrænter sås to Polarræve og syv Rener.

Vi kom tilbage til skibet og fik dejlig morgenmad, og det begyndte at klare op og blive solskin. Vi sejlede ind i Kongsfjorden og passerede Ny Ålesund, hvor et stort krydstogtskib netop havde lagt til. Morten udpegede en berømt stålmast inde ved husene, hvor luftskibet "Norge" var fastgjort til, inden Amundsen, Ellsworth og italieneren Nobile i 1926 startede flyveturen til Nordpolen, som de nåede med succes.

Vi havde landgang i 2½-3 timer på den naturskønne Blomstrandhalvøya på nordsiden af fjorden over for Ny Ålesund. Blomstrand er bl.a. kendt for at være det eneste sikre ynglested for Lille Kjove på Svalbard. Og allerede inden vi kom i land, havde vi set dem! Camp Mansfield, hvor vi gik i land, er også stedet, hvor en britisk eventyrer engang forsøgte sig med minedrift efter marmor. Men det viste sig, at marmoren smuldrede og var helt uegnet. Tilbage står nu minen, et lille rustent lokomotiv og et tipvognsspor, og i den nærliggende bebyggelse "Ny London" findes rester af træhuse, et rustent komfur og en kedel til at brygge en "nice cup of tea" etc. Det var sjovt at se det. På Camp Mansfield yngler de små kjover, og de er utroligt tillidsfulde. De voksne fugle gik rundt og tog bær på jorden, og nogle af deltagerne oplevede, at hvis de stod stille, kom kjoverne næsten helt hen til fødderne af dem. Overraskelsen blev observationen af en næsten flyvefærdig unge. Det er kun få gange – måske endda første gang, ifølge Morten - at der er dokumenteret ynglesucces på Svalbard. Her er ingen lemminger eller andet egnet føde for dem, men alligevel forsøger de sig altid her ved Blomstrand, Og i år altså med succes.

Blomstrandhalvøya

Tuestenbræk

Vi gik en flot, lang og ret strabadserende tur i sol op over fjeldet i hælene på Morten. Alle fik vist varmen, for der røg meget overtøj af. Fra en klippetop havde vi fantastisk flot udkig ud over fjorden, Kongsbreen og de store vidder. I nogle søer neden for var der Bramgæs, Havlit med ællinger, Sortgrå Ryle, Havterne og Snespurve. Vi så også en Polarræv.

Kl. 13.00 gik det atter med full speed med skibet ned langs vestkysten af Spitsbergen mod Longyearbyen, som vi nåede kl. 23.30. Under sejlturen var det flot solskinsvejr med fint lys på fjeldene på Prins Karls Forland. Der var stort set ingen søgang.

Da vi lagde til i havnen i Longyearbyen, lå der en stor Remmesæl og sov på molen og var helt upåvirket af al den ståhej. Og næste morgen lå den der stadig.

Onsdag den 2. august 2006. Longyearbyen og flyvetur tilbage til København via Tromsø og Oslo.

Efter morgenmaden på skibet sagde vi farvel til besætningen og blev kørt ind til byen. Vores bagage blev transporteret til lufthavnen og opmagasineret, så den slap vi for at slæbe rundt på. Vi havde nu fri indtil kl. 13, hvor vi skulle med bus til lufthavnen.

Et hold gik med Erling og Erik over til skrænterne ved kirkegården, for at se om vi kunne finde Fjeldryperne. Vi fik en god gåtur, men ingen ryper. Andre gik på museum eller i forretninger eller cafe.

Morten, Thor og John var hos Sysselmanden og aflægge beretning om vores tur. Bl.a. havde vores observationer af hvalerne Marsvin og Grønlandshval gjort indtryk på biologen Ian.

I lufthavnen blev vi alle tjekket ind, og vi havde en fin flyvetur hjem med mellemlanding i Tromsø og Oslo. Ved landingen i Tromsø så Morten en Pukkelhval fra flyveren i en fjord tæt ved byen!

I København sagde vi alle farvel til hinanden efter en dejlig tur, mange oplevelser rigere.

Tilbage i Longyearbyen efter 11 fantastiske dage

Fugleliste

Islom *Gavia immer*

1 ad i fuld sommerdragt Amsterdamøya.

Note: Sjælden, men ses årligt.

Rødstrubet Lom *Gavia stellata*

2 Amsterdamøya, 10 Lågøya, 2 Andréeneset, 10 Isispynten, 2 Andøyane.

Mallemuk *Fulmarus glacialis*

Almindelig på hele turen.

Kortnæbbet Gås *Anser brachyrhynchus*

120 Adventdalen, 7 Diskobukta, 100 Barentsøya, 50 Andøyane, 30 14. juli-breen.

Bramgås *Branta leucopsis*

50 vandhullerne ved lufthavnen, 4-500 Adventdalen, 14 ad + 40 juv Amsterdamøya, 20 14. juli-breen, 28 Blomstrandhalvøya.

Ederfugl *Somateria mollissima*

30 Longyearbyen, 70 vandhullerne ved lufthavnen, 100 Adventdalen, 30 Amsterdamøya, 6 Danskøya, 24 Lågøya, 6 Phippsøya, 12 Andréeneset, 12 Kræmerpynten, 40 Isispynten, 40 Diskobukta, 2 Barentsøya, 5 Palanderbukta, 20 Andøyane, 2 plus pull. 14. juli-breen, 1 Blomstrandhalvøya.

Kongeederfugl *Somateria spectabilis*

6 hunner vandhullerne ved lufthavnen, 11 hunner vandreservoiret Adventdalen, 4 hanner Diskobukta, 10 (2 hanner og 8 hunner) Andøyan, 2 hunner Monacobreen.

Havlit *Clangula hyemalis*

1 ad med 2 pull. Adventdalen, 30 Barentsøya, 30 Andøyane, 2 hunner plus pull. Blomstrandhalvøya.

Toppet Skallesluger *Mergus serrator*

2 Andøyane.

Note: Sjælden, men har de seneste år gjort yngleforsøg.

Fjeldrype *Lagopus mutus*

6 Longyearbyen (Vivian Foldager, Jørgen Hansen og Søren Sørensen).

Stor Præstekrave *Charadrius hiaticula*

3 Longyearbyen, 8 Adventdalen.

Sandløber *Calidris alba*

7 Amsterdamøya (Marianne Mølgaard og Morten Jørgensen), 2 Isispynten.

Sortgrå Ryle *Calidris maritima*

4 Longyearbyen, 6 vandhullerne ved lufthavnen, 12 Adventdalen, 4 Amsterdamøya, 4 Lågøya, 4 Andréeneset, 1 Diskobukta, 6 Barentsøya, 1 Andøyane, 1 Blomstrandhalvøya.

Almindelig Ryle *Calidris alpina*

1 Longyearbyen, 2 vandhullerne ved lufthavnen, 8 Adventdalen, 2 Lågøya.

Stenvender *Arenaria interpres*

3 Amsterdamøya, 2 Lågøya, 6 Andøyane.

Thorshane *Phalaropus fulicarius*

1 han vandhullerne ved lufthavnen, 2 Lågøya, 1 i skiftedragt Isispynten, 12 Andøyane.

Almindelig Kjove *Stercorarius parasiticus*

Almindelig, enkelte fugle er set på næsten alle lokaliteter. I alt blev 77 ex. noteret, flest på Andøyane, hvor vi noteret 10 individer. Set ved rede i Diskobukta.

Storkjove *Stercorarius skua*

2 Isfjorden, 1 Amsterdamøya, 3 Moffen, 1 Phippsøya, 1 Isispynten, 2 Andøyane, 1 Liefdefjorden, 1 Blomstrandhalvøya, 5 Kongsfjorden.

Mellemkjove *Stercorarius pomarinus*

1 Lågøya, 21 iskanten, 4 Andréeneset, 1 Kræmerpynten, 1 Isispynten.

Lille Kjove *Stercorarius longicaudus*

1-2 Andréeneset, 1 Kræmerpynten, 1 Isispynten, 1 Palanderbukta, 5 ad og 1 pull. Blomstrandhalvøya.

Sabinemåge *Larus sabini*

2-3 ad Moffen, 1 ad Lågøya, 1 ad + 1 3k iskanten, 1 ad Monacobreen.

Gråmåge *Larus hyperboreus*

35 Longyearbyen, 15 Longyeardalen, 10 vandhullerne ved lufthavnen, 15 Adventdalen, 25 Isfjorden, 3 Amsterdamøya, 2 Fuglesongen, 8 Moffen, 2 Lågøya, 4 Phippsøya, 4 iskanten, 6 Isispynten, 30 Diskobukta, 1 Barentsøya, 40 Alkefjellet, 2 Palanderbukta, 20 Andøyan, 50 Monacobreen, 20 Liefdefjorden, 40 14. juli-breen, 20 Blomstrandhalvøya,

Svartbag *Larus marinus*
1 imm. vandhullerne ved lufthavnen.

Ride *Rissa tridactyla*
Almindelig på turen. Større ridefjeld sås ved Diskobukta og 14. juli-breen. 5-6000 foran Monacobreen.

Ismåge *Pagophila eburnea*
2 Longyearbyen, 5 Phippsøya, 14 iskanten, 1 Kræmerpynten, 1 Barentsøya, 1 Palanderbukta, 1 Andøyane, 10 Monacobreen,

Havterne *Sterna paradisaea*
Almindelig ynglefugl overalt, set helt op mod iskanten. Største koncentrationer 1000+ Andréeneset, 750 Kræmerpynten og 1000+ Isispynten.

Lomvie *Uria aalge*
1 Lågøya (Søren Sørensen & Erling Krabbe).

Polarlomvie *Uria lomvia*
Almindelig. Største koncentration var på Alkefjellet i Hinlopenstretet, hvor der formentlig var op mod 100.000. Manglede omkring Kvitøya.

Alk *Alca torda*
1 på fuglefjeldet ved 14. juli-breen.

Tejst *Cephus grylle*
Almindelig. Enkelte og småkoncentrationer sås på hele turen, selv i iskanten var der små flokke!

Søkonge *Alle alle*
Almindelig. Største koncentrationer omkring ynglepladser i Longyeardalen og kolonien på Fuglesongen. Manglede i iskanten og mod øst omkring Kvitøya.

Lunde *Fratercula arctica*
1 Longyearbyen, 2 vandhullerne ved lufthavnen, 80 Isfjorden, 1 Amsterdamøya, 1 Fuglesongen, almindelig Fuglesongen – Moffen, 2 Lågøya, 8 Lågøya – Phippsøya, 1 Andréeneset, 20 Liefdefjorden, 40 på reder på klippehylder 14. juli-breen.

Snespurv *Plectrophenax nivalis*
10 Longyearbyen, 30 Longyeardalen, 6 vandhullerne ved lufthavnen, 10 Adventdalen, 4 Amsterdamøya, 2 Barentsøya, 3 Palanderbukta, 2 Andøyane, 3 Blomstrandhalvøya.

Pattedyrliste

Polarræv *Alopex lagopus*

1 Longyearbyen, 7 Longyeardalen, 1 Phippsøya, 4 Diskobukta, 2 14. juli-breen, 1 Blomstrandhalvøya.

Isbjørn *Ursus maritimus*

1 Fuglesongen (set på Klovningen), 3 Moffen, 4 Lågøya, 4 Lågøya – Phippsøya, 19, hvoraf 17 ved hvalkadaver Phippsøya, 6 iskanten, 2 Andréeneset, 1 Kræmerpynten, 1 Isispynten, 3 Diskobukta, 11 Barentsøya, 4 Freemansundet, 1 Hinlopenstretet, 1 død Palanderbukta, 1 Andøyan, 1 indsejling til Kongsfjorden blev turens sidste bjørn og nummer 62.

Note: Isbjørnebestanden på Svalbard anslås til ca. 2000 individer. De er potentielt truet af klimaændringer. Afsmeltningen betyder, at mange bjørne nu efterlades på øer over sommeren, fordi de ikke når at komme med havisen nordpå ved afsmeltningen om sommeren. Mange bjørne på land har meget svært ved at finde føde. De kan klare sig uden mad i et halvt år, inden isen vender tilbage i oktober, men deres sundhedstilstand er langt fra optimal, og det går ud over ynglesuccesen. De fleste af de bjørne, vi så, var på land på øer, hvor de enten ligger og sover for at spare energi eller vandrer rundt og spiser planter eller tømmer fuglereder. I pakisen nordpå så vi 6 bjørne i deres rette miljø.

Ringsæl *Pusa hispida*

6 Isfjorden, 5 Fuglesongen – Moffen, 10 Lågøya – Phippsøya, 20 iskanten, 1 Isispynten, 2 Isispynten – Edgeøya, 3 Andøyane, 2 Monacobreen, 8 Liefdefjorden.

Remmesæl *Erignathus barbatus*

10 Isfjorden, 8 Fuglesongen – Moffen, 20 Lågøya – Phippsøya, 35 iskanten, 1 Diskobukta, 5 Andøyane, 5 Monacobreen, 10 Liefdefjorden, 1 Longyearbyen.

Grønlandssæl *Pagophoca groenlandica*

20 i 2 flokke Iskanten, 10 Isispynten – Edgeøya, 1 Liefdefjorden.

Hvalros *Odobenus rosmarus*

100 Moffen, 95 Lågøya, 65 Phippsøya, 1 Andréeneset, 125 inkl. unger Kræmerpynten.

Note: Hvalrossen blev næsten udryddet på Svalbard af jægere i 1800-tallet, og i starten af 1900-tallet var den yderst fåtallig. Bestanden har været fredet siden 1952 og er nu steget til formentligt 2000 individer. Man frygter nu, at turisme kan true denne succes, da hvalrosserne meget let forlader deres faste hvilepladser som følge af menneskelig forstyrrelse.

Svalbard-Rensdyr *Rangifer tarandus platyrhynchus*

5 Longyearbyen, 10 Longyeardalen, 25 Adventdalen, 8 Amsterdamøya, 4 Lågøya, 6 Diskobukta, 10 Barentsøya, 7 14. juli-breen.

Note: Svalbard-Renen er en særlig lille, tæt race, *platyrhynchus*, med korte ben. Hannerne måler kun op til en meter over jorden ved skulderen. Den er genetisk set nært beslægtet med sibiriske og canadiske rensdyr og formodes at have bredt sig til Svalbard via vinterisen fra Severnaya Zemlya og Franz Josef Land. De er ikke genetisk beslægtet med de vilde eller domesticerede rener i Skandinavien. Svalbard-Renen var tæt på udryddelse pga. jagt, men blev totalfredet i 1925. Nu er bestanden rimelig talrig.

Marsvin *Phocaena phocaena*

1 Monacobreen. Sås på tæt hold svømme rundt mellem gummibådene – ud for bræfronten på stedet med de mange rider. Det lykkedes Morten Jørgensen at fotografere den.

Note: Første dokumenterede observation på Svalbard.

Hvidnæse/Hvidskæving *Lagenorhynchus albirostris/acutus*

2 Fuglesongen – Moffen (EK).

Note: To delfiner sprang foran skibet i åbent hav på strækningen mellem Moffen og Fuglesongen, dvs. i det farvand, der hedder Norskebanken. De var oppe 4-5 gange synkront og viste foruden den store seglformede sorte rygfinne også større lyse partier på ryggen bag ved rygfinnen. Størrelsen blev anslået til godt to meter.

Der kan teoretisk være tale om enten Hvidskæving eller Hvidnæse – to nærtstående arter. Den hvide ryg-tegning samt størrelsen peger på Hvidnæse.

Vågehval *Balaenoptera acutorostrata*

1 Andøyane (Kirsten Schaumburg & Lene Riis Andersen).

Hval sp.

1 formentlig Vågehval Andréeneset (Søren Sørensen).

Grønlandshval *Balaena mysticetus*

1 set fint i flere timer Palanderbukta.

Note: Den havde en tydelig lys/hvid halerod. Da den var tættest på, kunne vi også iagttage en lang række af små, hvide, runde pletter ned langs siden – måske var det rurer, men de sad med helt regelmæssig afstand, så det tyder mere på en egentlig farvetegning. Der var tale om et stort dyr – mellem 15 og 20 meter, og formentligt helt udvokset.

Opholdt sig meget i overfladen, hvor den åndede en del. Ved dykninger var den normalt kun nede ca. 10 minutter. Lejlighedsvist viste den hale ved dykninger, men ikke hver gang. De to store buler foran åndehullerne var tydelig. Kombineret med den sorte rygfarve, manglende rygfinne og den store størrelse var den let at bestemme.

Som nævnt i dagbogen er den nordatlantiske bestand af grønlandshval øst for Grønland uhyre lille – man taler om kun 40-60 dyr. Dette skyldes flere hundrede års hvaljagt på netop denne art. I perioden 1945 til 2000 var der ifølge Thor S. Larsen kun to observationer af grønlandshval i farvandet omkring Svalbard. Siden 2000 er den set 5-6 gange, så det kan måske tolkes som en lille bitte fremgang.

